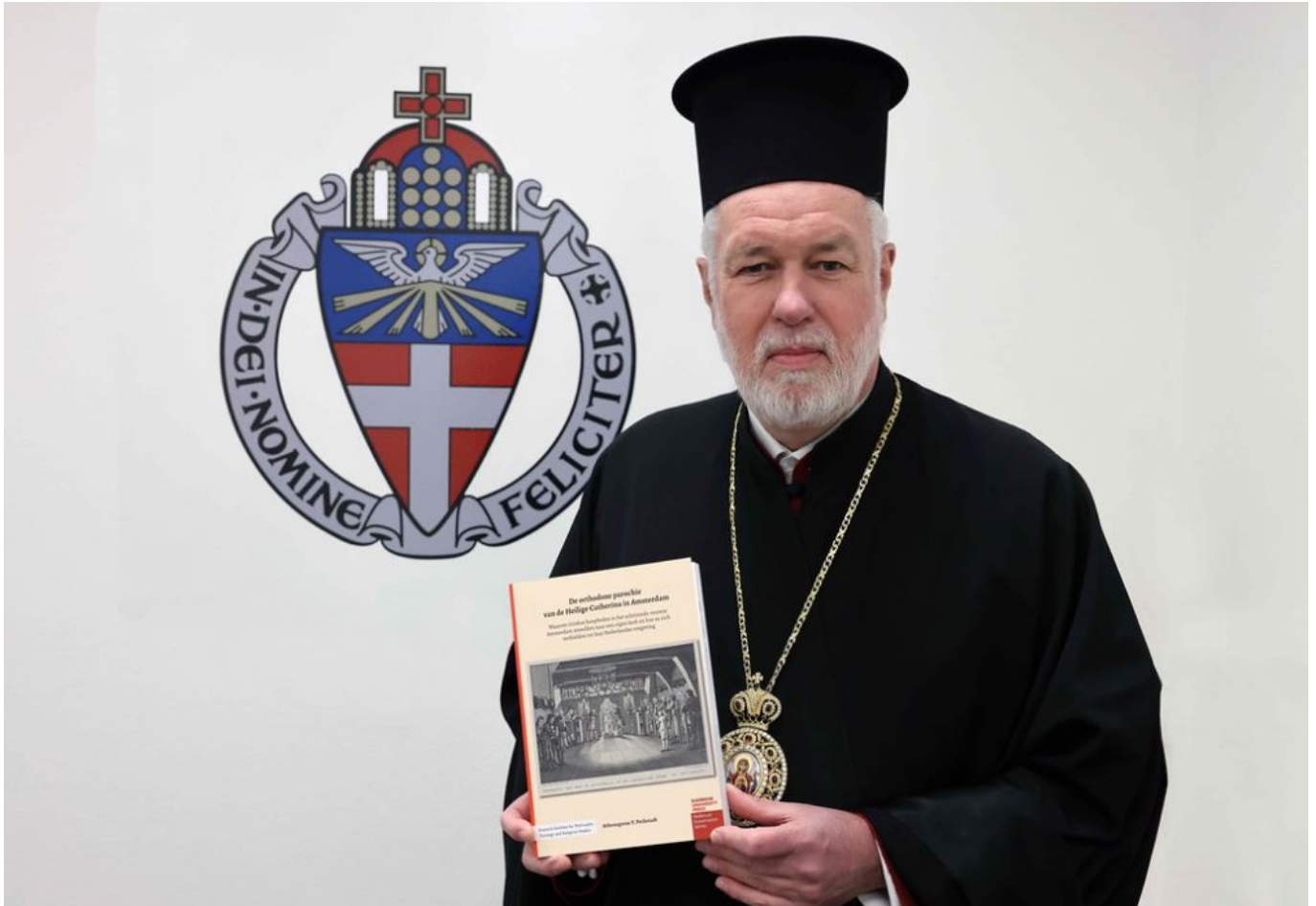


15/05/2026

Ο Μητροπολίτης Βελγίου Αθηναγόρας Διδάκτωρ Θεολογίας

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου](#)



Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βελγίου και Έξαρχος Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου κ. Αθηναγόρας (Οικουμενικόν Πατριαρχείον), πρόεδρος της Ορθόδοξου Επισκοπικής Συνελεύσεως της Μπενελούξ, έλαβεν, την 11ην Μαΐου 2026, τον τίτλον του Διδάκτορος Θεολογίας εις το Πανεπιστήμιον Radboud της Νιμέγης (Nijmegen - Ολλανδία), κατόπιν δημοσίου υποστηρίξεως της διδακτορικής του διατριβής υπό τον τίτλον: «Η Ορθόδοξος ενορία της Αγίας Αικατερίνης του Άμστερνταμ (1752-1886)».

Εις το πλαίσιον των ερευνών του, ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας ησχολήθη με την

ίδρυσιν, την ανάπτυξιν και την σημασίαν μίας ορθοδόξου ενορίας εις το Άμστερνταμ του 18ου αιώνος, η οποία ιδρύθη υπό Ελλήνων εμπόρων εγκατεστημένων εις την μεγάλην αυτήν εμπορικήν πόλιν. Η ενορία αύτη παρέμενεν μέχρι σήμερον εις μεγάλον βαθμόν άγνωστος. Εις μίαν εποχήν κατά την οποίαν η ορθόδοξος παρουσία εις την Δυτικήν και την Κεντρικήν Ευρώπην ήτο σπανία - τότε υπήρχον ολιγότεραι των 10 ορθοδόξων ενοριών εις το σύνολον της περιοχής - η κοινότης αύτη κατέστη ένα αξιοσημείωτον κέντρον θρησκευτικής ζωής και κοινωνικότητος διά τους Ορθοδόξους μετανάστας εις τους οποίους και προσετέθησαν πολύ συντόμως και Ρώσοι πιστοί.



Η έρευνα διαρθρώνεται περίξ πολλών θεμελιωδών ερωτημάτων: διατί αυτοί οι Έλληνες μετανάσται απέδιδαν τόσο μεγάλην σημασίαν εις την ίδρυσιν του ιδικού των χώρου λατρείας; Πως αυτή η ενοριακή κοινότης ελειτουργεί εντός ενός περιβάλλοντος κατά πλειοψηφίαν μη ορθοδόξου; Ποίον ρόλον διεδραμάτιζεν η θρησκευτική ταυτότης εις την ζωήν αυτής της μεταναστευτικής κοινότητος; Διά πρώτην φοράν, η διατριβή αύτη ανασυνθέτει μετά πληρότητος την ιστορίαν αυτής της κοινότητος η οποία είχε παραμείνει διά πολύν καιρόν εις την λήθην, και την εντάσσει εις εν ευρύτερον πλαίσιον, τούτο των μεταναστεύσεων, των διεθνών εμπορικών δικτύων και των πολυπλόκων σχέσεων μεταξύ των ανατολικών και των δυτικών χριστιανικών παραδόσεων κατά τον 18ον αιώνα. Ούτω, η διατριβή ρίπτει

νέον φως εις τον τρόπον διά του οποίου αι κοινότητες των μεταναστών διετήρησαν και διεμόρφωσαν την πίστιν των και την ταυτότητά των εντός ενός νέου περιβάλλοντος.

Κατά την διάρκειαν των ερευνών του, ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας ημπόρεσεν να βασισθή εις ελαχίστως γνωστάς, ή και αδημοσιεύτους, πρωτογενείς πηγάς τας οποίας ανεκάλυψεν εις διάφορα αρχεία. Μεταξύ των ευρημάτων τούτων συγκαταλέγεται ιδίως μία μετάφρασις εις την ολλανδικήν γλώσσαν της Θείας Λειτουργίας του Αγίου Ιωάννου του Χρυσσοστόμου η οποία χρονολογείται από το έτος 1760.

Διά την διδακτορικήν αυτού διατριβήν, ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας είχε ως επιβλέποντας τον καθηγητήν Δρ. Peter Nissen, ο οποίος δυστυχώς απεβίωσεν τον Φεβρουάριον του 2026, και την καθηγητρίαν Δρ. Heleen Murre-van den Berg, και οι δύο εκ του Πανεπιστημίου Radboud της Νιμέγης. Ο Peter Nissen ήτο ένας διακεκριμένος Ολλανδός εκκλησιαστικός ιστορικός και θεολόγος, γνωστός διά τα έργα του σχετικώς προς την ιστορίαν της πνευματικότητος, τον θρησκευτικόν πολιτισμόν καθώς και τον κοινωνικόν ρόλον του χριστιανισμού εις την Ευρώπην. Η δε Heleen Murre-van den Berg είναι καθηγήτρια διεθνούς φήμης, της οποίας η έρευνα έχει συμβάλλει σημαντικώς εις την μελέτην του ανατολικού χριστιανισμού και της Μέσης Ανατολής, ιδίως μέσω των εργασιών της περί του συριακού χριστιανισμού, περί των θρησκευτικών μειονοτήτων καθώς και περί των αλληλεπιδράσεων μεταξύ θρησκείας, γλώσσης και πολιτικής.



Περίληψις της Διατριβής

Η παρούσα διατριβή εξετάζει την ίδρυση και την εξέλιξη μίας ορθοδόξου Ενορίας στο Amsterdam του 18ου αιώνας, η οποία ιδρύθηκε από Έλληνες εμπόρους σε ένα περιβάλλον που στηγματιζόταν από την μετανάστευση, την θρησκευτική πολυμορφία και τις γεωπολιτικές εντάσεις της εποχής. Επιδιώκει να κατανοήσει γιατί και πως αυτοί οι έμποροι, οι περισσότεροι από τους οποίους προέρχονταν από οθωμανικά εδάφη όπως η Χίος ή η Σμύρνη, ανέλαβαν να ιδρύσουν μία αυτόνομη εκκλησιαστική κοινότητα σε μία προτεσταντική πόλη, και σε ποιο βαθμό αυτή η πρωτοβουλία αποτελούσε μέρος τόσο μίας προσπάθειας διατήρησης της ταυτότητάς τους όσο και μίας διαδικασίας ένταξης στην ολλανδική κοινωνία.

Η μελέτη τοποθετεί αυτήν την κοινοτική εμπειρία στο ευρύτερο πλαίσιο της κατάστασης της Ορθοδόξου Εκκλησίας υπό την οθωμανική κυριαρχία, του επαναπροσδιορισμού της ελληνικής ταυτότητας στην Διασπορά, καθώς και του ιεραποστολικού ανταγωνισμού από τις Δυτικές Ομολογίες. Σε αυτό το πλαίσιο, η ίδρυση της Ενορίας της Αγίας Αικατερίνας το 1752, της πρώτης ορθόδοξης ενορίας στο Amsterdam, αποτελεί μία ουσιαστική θρησκευτική πράξη, αλλά και μία πολιτιστική και ομολογιακή στρατηγική που αποσκοπούσε στην διακήρυξη της

εκκλησιαστικής ανεξαρτησίας. Παρά την απουσία τοπικής επισκοπικής αρχής, την απόσταση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τις δυσκολίες που ενυπάρχουν στην ζωή των μεταναστών, η κοινότητα κατάφερε να οργανώσει τακτική λειτουργική ζωή και να μετατρέψει την εκκλησία της σε χώρο λατρείας, συνοχής και μετάδοσης της πίστης.

Η έρευνα εστιάζει στις θρησκευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και διπλωματικές πτυχές αυτής της ενορίας. Δείχνει πως, μέσω συλλογικών προσπαθειών, οι Έλληνες ανέπτυξαν δεσμούς με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Εκκλησία της Ρωσσίας, επωφελούμενοι μάλιστα από την υποστήριξη της Αικατερίνης Β΄. Επισημαίνεται επίσης η δυναμική της ένταξης στον τοπικό ιστό, η οποία είναι εμφανής με την συμμετοχή των Ελλήνων εμπόρων στην κοινωνική ζωή, με τους μικτούς γάμους, με την εκμάθηση της ολλανδικής γλώσσας και με την μετάφραση της Θείας Λειτουργίας του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου στην τοπική γλώσσα, πρωτοποριακό εγχείρημα που αποσκοπούσε στην διάδοση της ορθόδοξης παράδοσης στην τοπική κοινότητα. Επιπλέον, στην διατριβή αναλύονται οι εσωτερικές εντάσεις μεταξύ των συντηρητικών και των υποστηρικτών της ανοικτής στάσης προς τις ιδέες του Διαφωτισμού, αποκαλύπτοντας παράλληλα τις επαφές που αναπτύχθηκαν με εκπροσώπους των Μεταρρυθμισμένων Εκκλησιών σε ένα πλαίσιο «ρεαλιστικού οικουμενισμού».

Πέρα από την ιστορία μίας μικρής κοινότητας, η ενορία της Αγίας Αικατερίνης αποτυπώνει την αρμονική συνύπαρξη μεταξύ Ελλήνων και Ρώσων στην Διασπορά και μαρτυρά την ικανότητα των ορθοδόξων χριστιανών να λειτουργούν ως διαπολιτισμικός και διαθρησκευτικός κόμβος στην Δυτική Ευρώπη. Η σταδιακή παρακμή της, που προκλήθηκε από την αναδιάρθρωση των εμπορικών οδών, τις πολιτικές αναταραχές συνδεδεμένες κυρίως με την Γαλλική Επανάσταση και την ανάδειξη του Ελληνικού Κράτους, έφθασε σε συμβολικό τέλος με τον θάνατο της Βασίλισσας Άννας Παβλόβνα, της μοναδικής ορθοδόξου ηγεμόνος της Ολλανδίας/των Κάτω Χωρών και τελευταίας προστάτιδας της ενορίας.

Αξιοποιώντας ένα ευρύ φάσμα μέχρι τώρα αδημοσίευτων αρχειακών πηγών και εξειδικευμένης βιβλιογραφίας, η παρούσα μελέτη εξετάζει την ιστορία των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες/στην Ολλανδία, αναδεικνύοντας τον ρόλο της θρησκείας στην κοινοτική ζωή και φωτίζοντας τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ ταυτότητας, πίστης και ένταξης. Αποδεικνύει ότι η ίδρυση μίας ενορίας στο Amsterdam δεν ήταν απλώς ένα θρησκευτικό συμβάν, αλλά μάλλον ένα εργαστήριο για την ταυτότητα, την διαπολιτισμικότητα και τις θρησκευτικές ομολογίες, η κληρονομιά του οποίου συνεχίστηκε κυρίως από προσωπικότητες όπως ο Αδαμάντιος Κοραής, ο οποίος συνέβαλε τόσο στην ελληνική εθνική

αφύπνιση όσο και στην μνήμη της Διασποράς.





Το Πανεπιστήμιον Radboud της Νιμέγης

Το Πανεπιστήμιον Radboud της Νιμέγης, ιδρυθέν κατά το 1923 υπό την ονομασίαν «Καθολικόν Πανεπιστήμιον Νιμέγης», εγεννήθη εκ της θελήσεως να προσφερθούν εις τους Ρωμαιοκαθολικούς καλύτεραι προοπτικά εντός της ολλανδικής κοινωνίας. Φέρει το όνομα του Αγίου Radboud, επισκόπου της Ουτρέχτης (899-917), και ανεπτύχθη περίξ μίας διπλής δεσμεύσεως τόσον υπέρ της ακαδημαϊκής αριστείας όσον και υπέρ της πνευματικής χειραφετήσεως. Από του έτους 2004 το Πανεπιστήμιον φέρει την σημερινήν του ονομασίαν.

Σήμερον, το Πανεπιστήμιον Radboud αναγνωρίζεται ως ένα κορυφαίον ίδρυμα τριτοβαθμίου εκπαίδευσως, διεθνών διαστάσεων, το οποίον συγκαταλέγεται μεταξύ των καλυτέρων πανεπιστημίων της Ολλανδίας. Διαθέτει ισχυράν ακαδημαϊκήν φήμην, διακρίνεται διά την ποιότητα των ερευνών του και προσφέρει ένα ιδιαιτέρως ευχάριστον περιβάλλον εντός μίας ευρυτάτης και καταπρασίνου πανεπιστημιούπολεως.

Παρά το γεγονός ότι το πανεπιστήμιον απώλεσεν το 2020 τον τίτλον του

«καθολικού», κατόπιν αποφάσεως των Ολλανδών επισκόπων, η Αγία Έδρα έκρινεν ότι το πανεπιστήμιον τούτο διατηρεί την καθολικήν του ταυτότητα. Η σχολή του παραμένει βαθέως ερριζωμένη εις την χριστιανικήν παράδοσιν και εις μίαν διανόησιν τροφοδοτουμένην εκ της εμπειρίας της πίστεως.

Η Σχολή Θεολογίας του Πανεπιστημίου Radboud, ενσωματωμένη εις την Σχολήν Φιλοσοφίας, Θεολογίας και Θρησκευτικών Ερευνών, είναι γνωστή διά την ακαδημαϊκήν αριστείαν της, το κριτικόν πνεύμα της και την ιστορικήν της εμπειρογνωμοσύνην. Προσφέρει μίαν διδασκαλίαν και μίαν ερευνητικήν εργασίαν υψηλού επιπέδου, με ιδιαιτέραν έμφασιν εις την χριστιανικήν παράδοσιν, εις τον δημόσιον διάλογον και εις τα μεγάλα σύγχρονα ζητήματα.

Βιογραφία Μητροπολίτου Αθηναγόρου

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βελγίου, υπέρτιμος και Έξαρχος Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου, κ. Αθηναγόρας (κατά κόσμον Yves Peckstadt), εγεννήθη εν Γάνδη Βελγίου. Μετά τας λυκειακάς σπουδάς εφοίτησεν εις την Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εξ ης απεφοίτησε με βαθμόν άριστα. Μετεξεπαιδεύθη εν τω Οικουμενικώ Ινστιτούτω Bossey Ελβετίας. Διάκονος χειροτονήθη την 12ην Νοεμβρίου 1989, υπό του Μητροπολίτου Φιλαδελφείας και νυν Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, μετονομασθείς εις Αθηναγόραν.

Υπηρέτησεν ως Αρχιδιάκονος της Μητροπόλεως Βελγίου έως της εις Πρεσβύτερον χειροτονίας του, την 17ην Μαρτίου 1996, υπό του Μητροπολίτου Βελγίου κ. Παντελεήμονος. Μετά εξάμηνον έλαβε το οφφίκιον του Αρχιμανδρίτου και τω ανετέθησαν τα καθήκοντα του Αρχιερατικού Επιτρόπου διά τας Γαλλοφώνους και Φλαμανδοφώνους Ενορίας, εν συνεργασία πάντοτε μετά του Μητροπολίτου. Εδίδαξεν, επί μίαν πενταετίαν, το Ορθόδοξον θρησκευτικόν μάθημα εις διάφορα Λύκεια της Φλάνδρας.

Το έτος 1994 ανέλαβε την παραγωγήν ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών της Ορθοδόξου Εκκλησίας εις το Α΄ Πρόγραμμα των κρατικών σταθμών. Αποφάσει της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου ωρίσθη κατά το ίδιον έτος συνεργάτης του νεοσυστάτου Γραφείου της Ορθοδόξου Εκκλησίας παρά τη Ευρωπαϊκή Ενώσει (1994-2003), του οποίου είναι από το 2014 ο επόπτης.

Το έτος 1995, τη πρωτοβουλία του και αδεία και ευλογία του Μητροπολίτου Βελγίου, ιδρύθη η Ενορία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης εις Μπρύζ, της οποίας και διωρίσθη Ιερατικώς Προιστάμενος.

Το έτος 2001 ίδρυσεν και την Ενορίαν των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου εις

Οστάνδην και το 2004 την Ενορίαν Τριών Ιεραρχών εις Hasselt. Από ετών υπηρετεί ως Ορθόδοξος υπεύθυνος εφημέριος (Charlain) του Διεθνούς Αεροδρομίου Βρυξελλών. Εις το Βέλγιον τυγχάνει μέλος διαφόρων επιτροπών οικουμενικού χαρακτήρος. Έλαβε δε μέρος εις Πατριαρχικάς αντιπροσωπείας και αποστολάς και εις Διορθόδοξα και Διαχριστιανικά Συνέδρια.

Δι' αποφάσεως της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου είναι από του 2016 ο Συμπρόεδρος του διεθνούς Διαλόγου μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Αγγλικανικής Κοινωνίας. Την 13ην Μαΐου 2003 εξελέγη παμψηφεί βοηθός επίσκοπος παρά τω Σεβ. Μητροπολίτη Βελγίου κ. Παντελεήμονι, υπό τον τίτλον Σινώπης, και χειροτονήθη την 22αν Ιουνίου. Κατά την συνεδρίασίν της της 27ης Νοεμβρίου 2013, η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως απεδέχθη την παραίτησιν, διά λόγους υγείας του Μητροπολίτου Βελγίου κ. Παντελεήμονος και εξέλεξεν ομοφώνως νέον Μητροπολίτην Βελγίου και Έξαρχον Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου τον τότε επίσκοπον Σινώπης κ. Αθηναγόρα. Η Ενθρόνισίς του εγένετο την 21ην Δεκεμβρίου 2013.

